

SPÓŁKA AKCYJNA „ORLEN LIETUVA”

ZATWIERDZONO

Przez dyrektora ds. jakości,
ochrony środowiska i
bezpieczeństwa w pracy

dnia 9 września 2018 r.

na mocy rozporządzenia Nr
TV1(1.2-1)-362

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY BDS-41 ZNAKI BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY

I. Cel

1. Celem niniejszej instrukcji jest ustalenie minimalnych wymagań dot. znaków bezpieczeństwa i higieny pracowników i ich stosowania rozmieszczając w Spółce akcyjnej „ORLEN Lietuva” (dalej – Spółka).

2. Ustalić za pomocą znaków bezpieczeństwa i higieny wymagania dot. ostrzegania i ochrony pracowników przed potencjalnymi niebezpieczeństwami w Spółce.

II. ZASTOSOWANIE

3. Wymogi niniejszej instrukcji muszą wykonywać pracownicy Spółki i organizacji wykonawczych poprzez stosowanie znaków bezpieczeństwa i higieny.

4. W instrukcji przedstawiono podstawowe znaki bezpieczeństwa i higieny. W razie potrzeby można stosować także inne znaki bezpieczeństwa i higieny, które nie są wymienione w niniejszej instrukcji.

5. Wymagania instrukcji nie dotyczą:

5.1. Znakowania niebezpiecznych materiałów i mieszanin, wyrobów i urządzeń stosowanych na rynku.

5.2. Regulacji transportu drogowego, kolejowego, wód wewnętrznych, morskiego i powietrznego.

5.3. Znakowania rurociągów doprowadzających ciepło. Wymagania znakowania tych rurociągów określone są w instrukcji eksploatacji rurociągów dostarczania ciepła Spółki BTE-1.

III. ODNOŚNIKI

6. Niniejsze akty prawne i inne dokumenty (jednak nie ograniczając się do nich) stosowane są razem z niniejszą instrukcją uwzględniając obowiązującą ich wersję w momencie stosowania:

6.1. Przepisy dot. stosowania znaków bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy zatwierdzone przez Ministra Opieki Społecznej i Pracy na mocy rozporządzenia Nr 95 z dnia 24 listopada 1999 r.

6.2. Przepisy dot. stosowania znaków bezpieczeństwa pożarowego w spółkach, instytucjach i organizacjach zatwierdzone przez dyrektora departamentu ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa przy ministerstwie spraw wewnętrznych na mocy rozporządzenia Nr 1-404 z dnia 23 grudnia 2005 r.

6.3. LST ISO 3864–1:2011 Symbole graficzne. Kolory bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa. Część 1. Zasady projektowania znaków bezpieczeństwa i oznaczeń bezpieczeństwa (identyczne z ISO 3864-1:2011), Wilno, 2011.

6.4. LST EN ISO 7010:2012 Symbole graficzne. Kolory bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa. Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa (identyczne z ISO EN 7010:2011).

IV. TERMINY I DEFINICJE

7. Stosowane w niniejszej instrukcji terminy i definicje:

Znaki bezpieczeństwa i higieny (dalej – znaki) – znaki informujące pracowników o bezpieczeństwie i higienie lub zawierające wskazówki za pomocą znaku wizualnego, koloru, znaku świetlnego o konkretnym obiekcie, działalności, sytuacji.

Znak zakazujący – to znak zakazujący postępowania w sposób zagrażający lub powodujący zagrożenie.

Znak ostrzegawczy – znak, który ostrzega przed ryzykiem lub niebezpieczeństwem.

Znak nakazowe – znak, który nakazuje obowiązkowe zachowanie.

Znak pierwszej pomocy lub ratunkowy – znak, za pomocą którego wskazywane są wyjścia ewakuacyjne lub przedstawiana jest informacja na temat środków pierwszej pomocy czy ratowniczych.

Znaki bezpieczeństwa przeciwpożarowego – znak informujący lub zawierający wskazówki za pomocą znaku wizualnego, koloru o konkretnym obiekcie, działalności, sytuacji, wymogów bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Znak informacyjny – znak, który wskazuje inną informację bezpieczeństwa i higieny niż znaki zakazujący, ostrzegawczy, nakazowy i pierwszej pomocy lub ratowniczy.

Znak wizualny – znak, który za pomocą połączenia kształtu, koloru i symbolu lub piktogramu wskazuje pewną informację i który umieszczany jest w miejscu widocznym, wystarczająco jasno oświetlony.

Dodatkowy znak wizualny – znak, który wskazuje informację dodatkową i stosowany jest razem ze znakiem wizualnym.

Kolor bezpieczeństwa – kolor, któremu przypisuje się odpowiednie znaczenie bezpieczeństwa.

Symbol lub piktogram – ilustracja, która określa-sytuację lub konkretne zachowanie i która stosowana jest na znaku wizualnym lub powierzchni podświetlonej.

Piktogram niebezpieczeństwa – obraz graficzny, który składa się z symbolu i innych elementów graficznych, np. ramki, tła lub koloru, przeznaczonych do przekazania pewnej informacji o niebezpieczeństwie.

Znak świetlny – znak, którego urządzenie emitujące światło wykonane jest z materiału przezroczystego lub przepuszczającego światło i oświetlone od strony wewnętrznej albo ścianki tylnej i wygląda jak świecąca się powierzchnia.

V. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

8. Kierownicy działów odpowiedzialni są za montaż znaków w przeznaczonych im obiektach, ich aktualizację, konserwację oraz sporządzenie schematów rozmieszczenia znaków.

VI. WYMAGANIA OGÓLNE

Wymagania ogólne dot. znaków bezpieczeństwa i higieny i ich stosowania

9. Znaki muszą być zamontowane tam, gdzie nie ma możliwości uniknięcia ryzyka lub wystarczającego zmniejszenia jego za pomocą środków ochrony zbiorowej, metody, sposobów organizacji pracy (np. przy wejściach do obszaru niebezpiecznego, obok obiektów powodujących niebezpieczeństwo itp.). Znaki muszą być usunięte, gdy zmieniona sytuacja nie stwarza niebezpieczeństwa.

10. Znaki muszą być montowane w miejscu wystarczająco oświetlonym i łatwo dostępnym oraz widocznym. Wymiary znaków muszą być takie, aby były wyraźnie widoczne i łatwo zrozumiałe.

11. Znaki muszą być wykonane z materiałów odpornych na uderzenia i działania atmosferyczne odpowiednie do środowiska, w którym są używane.

12. Na terytorium urządzenia technologicznego i w pomieszczeniach znaki bezpieczeństwa przeciwpożarowego wskazujące lokalizacje środków gaszenia pożarów oraz znaki pierwszej pomocy wskazujące lokalizacje instalacji urządzeń płukania oczu i pryszniców pierwszej pomocy muszą być umieszczone w taki sposób, by podczas przebywania pracownika w dowolnym miejscu niebezpiecznym urządzenia technologicznego czy budynku kierował go do najbliższego miejsca tych środków. Znaki wskazujące kierunek ewakuacji w budynkach muszą być rozmieszczone w taki sposób, by podczas znajdowania się pracownika wewnątrz budynku kierowały go do najbliższego wyjścia z budynku.

13. Skuteczność znaku nie musi być zmniejszana przez:

13.1. Inne znaki lub źródło rozpraszania innego znaku tego samego typu, zmniejszający widoczność. Dlatego szczególnie należy: unikać stosowania wielu znaków obok siebie; używania jednocześnie dwóch znaków świetlnych, których znaczenie można pomylić; nie stosować znaku świetlnego obok innego podobnego źródła światła;

13.2. Złe zaprojektowanie znaków, nieodpowiednią liczbę, nieodpowiednie umiejscowienie, zły stan lub nieodpowiednie działanie znaków lub ich urządzeń.

14. Znaki okresowo muszą być czyszczone, konserwowane, sprawdzane i remontowane, a w przypadku potrzeby wymieniane na nowe, aby została zachowana zasada podstawowej właściwości i (lub) działania.

15. Znaki, które wymagają źródła energii, w przypadku awarii źródła muszą mieć awaryjne źródło energii, z wyjątkiem przypadków, kiedy przy awarii dostarczania energii nie ma ryzyka.

Wymagania dot. znaków wizualnych

16. Znaki wizualne wykorzystywane są do oznaczania zakazów, ostrzeżeń, nakazów, wyjść ewakuacyjnych oraz środków przeciwpożarowych i pierwszej pomocy i wskazania ich lokalizacji.

17. Kształt i kolor znaków wizualnych muszą być dobierane zgodnie z ich przeznaczeniem (znaki wizualne zakazujące, ostrzegawcze, nakazujące, wyjścia ewakuacyjnego i pierwszej pomocy oraz środków pierwszej pomocy):

17.1. Znaki nakazujące (patrz 1 tabelę).

Podstawowe cechy: kształt koła; biały piktogram na niebieskim tle.

Znaki nakazujące

1 tabela.

Należy stosować środki ochrony słuchu		Ogólny znak nakazujący	
Należy nosić okulary ochronne		Należy nosić rękawice ochronne	
Należy nosić kask ochronny		Należy stosować ochronną osłonę twarzy	
Należy nosić obuwie ochronne		Należy korzystać z respiratora	

Należy korzystać ze środków ochrony dróg oddechowych		Należy zapiąć ochronne przywiązanie	
Należy nosić odzież ochronną			

17.2. Znaki ostrzegawcze (patrz 2 tabelę).

Podstawowe cechy: kształt trójkąta; czarny piktogram na żółtym tle, czarne obramowanie.

Znaki ostrzegawcze

2 tabela.

Ostrzeżenie o ogólnym niebezpieczeństwie (stosowany jest wskazując magazyny, w których przechowuje się duża ilość niebezpiecznych materiałów lub mieszanin chemicznych).		Ostrzeżenie o szkodliwym lub podrażniającym materiale	
Ostrzeżenie o środowisku wybuchowym		Ostrzeżenie o materiale palnym lub wysokiej temperaturze (stosuje się, jeżeli nie ma znaku specjalnego ostrzegającego o wysokiej temperaturze)	
Ostrzeżenie przed niebezpieczeństwem potknięcia się		Ostrzeżenie o substancji żrącej	
Ostrzeżenie o śliskiej powierzchni		Ostrzeżenie o substancji toksycznej	
Ostrzeżenie przed gorącą powierzchnią		Ostrzeżenie o środku utleniającym	
Ostrzeżenie o niskiej temperaturze		Ostrzeżenie o materiale wybuchowym	
Ostrzeżenie przed spadającymi przedmiotami		Uwaga, ryzyko porażenia prądem	

17.3. Znaki zakazujące (patrz 3 tabelę)

Podstawowe cechy: kształt koła; piktogram czarny na białym tle, czerwone obramowanie i czerwona linia poprzeczna (od lewej górnej do prawej dolnej pod kątem 45°).

Znaki zakazujące

3 tabela.

Palenie zabronione		Zabrania się używać telefonu komórkowego	
Wstęp postronnym zabroniony		Zakaz fotografowania i filmowania	

Zakaz używania otwartego ognia i palenia		Zakaz chodzenia pieszym	
--	---	-------------------------	---

17.4. Znaki ewakuacyjne i pierwszej pomocy (patrz 4, 5 tabele).
Podstawowe cechy: kształt prostokąta lub kwadratu; piktogram biały na zielonym tle.
Znaki wskazujące kierunek ewakuacji muszą być fotoluminescencyjne lub świecące.

Znaki pierwszej pomocy

4 tabela.

Apteczka pierwszej pomocy		Urządzenia do płukania oczu	
Telefon służby ratunkowej		Prysznic pierwszej pomocy	

Znaki wskazujące kierunek ewakuacji

5 tabela.

Wyjście ewakuacyjne		Wyjście	
Wyjście ewakuacyjne w lewo ze strzałką		Wyjście ewakuacyjne w prawo ze strzałką	
Wyjście w dół w lewo		Wyjście w dół w prawo	
Wyjście w górę w lewo		Wyjście w górę w prawo	
Wyjście ewakuacyjne prosto		Miejsce ewakuacyjnego spotkania	

17.5. Znaki wskazujące środków bezpieczeństwa przeciwpożarowego (patrz 6 tabelę)
Podstawowe cechy: kształt prostokąta lub kwadratu; piktogram biały na czerwonym tle.

Znaki bezpieczeństwa przeciwpożarowego

6 tabela.

Gaśnica		Zwój węży gaśniczych	
Telefon alarmowy pożarowy		Miejsce ogłoszenia alarmu pożarowego	
Zestaw sprzętu gaśniczego		Hydrant pożarowy	

Drabina pożarowa		
------------------	---	--

Wymagania dotyczące oznakowania zmontowanych na stałe pojemników

18. Na pojemnikach, w których przechowywane (stosowane, magazynowane) są niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne, w dobrze widocznym miejscu musi być podana nazwa niebezpiecznej substancji i mieszaniny chemicznej i odpowiedni piktogram niebezpieczeństwa lub piktogram (1 załącznik do niniejszej instrukcji) zgodnie z kartą charakterystyk niebezpiecznej substancji i mieszaniny chemicznej.

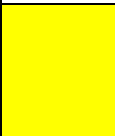

Wymagania dot. oznakowania aparatów technologicznych

19. Na każdym aparacie technologicznym w widocznym miejscu powinna być zawieszona tablica informacyjna z podanym numerem aparatu technologicznego. Zalecane cechy tablicy informacyjnej: kształt prostokąta, numer w kolorze czerwonym na żółtym tle. Zalecane wymiary tablicy informacyjnej 550 mm x 220 mm. W zależności od wielkości aparatu technologiczne powyższe wymiary tablicy informacyjnej mogą być mniejsza (np. w przypadku pomp) lub większe (np. w przypadku zbiorników).

Wymagania dot. oznakowania rurociągów

20. Rurociągi muszą być pomalowane lub oznaczone znakami zgodnie z przedstawionym na 1 rysunku przykładem. Kolorystyczne oznakowanie rurociągów powinno być zgodne z kolorami podanymi w 7 tabeli. Na rurociągu lub znaku powinna być wskazana nazwa podłoża, odpowiedni piktogram niebezpieczeństwa lub piktogramy (jeżeli są) i wskazówka kierunku transportowania podłoża. Jeżeli podłoże może przepływać w obu kierunkach, wskazówka powinna wskazywać oba kierunki. Zalecane wymiary znaków przedstawione są w 8 tabeli.

7 tabela.

Kolor rurociągu/znaku	Kolor napisu	Kolor	Podłoże
Żółty	Czarny		Azot i gazy palne (butan, propan, propen, frakcja butanu-butenu, frakcja propanu-propenu, wodór, gaz wodorowy, gaz węglowodorowy, gaz opałowy, gaz siarkowodorowy, dwutlenek siarki, gaz skroplony, gaz ziemny i in.).
Brązowy	Biały		Palne ciecze niebezpieczne dla zdrowia i środowiska (ropa naftowa, benzyna i jej składniki, nafta, paliwo do silników reaktywnych JET A-1, olej napędowy i jego składniki, izomeryzat, oligomeryzat, alkilat, MTBE, metanol, etanol, olej opałowy, destylat próżniowy, resztki visbreakingu, gudron, bitum, kondensat gazowy, tetrachloroetylen, stadis, olej i in.).
Pomarańczowy	Czarny		Substancje toksyczne i żrące (wodorotlenek sodu, monoetanolamina, woda amoniakalna, kwas fosforowy, dodatek AO-85, Tolad i in.).
Zielony	Biały		Woda pitna, chłodząca i inna.
Niebieski	Biały		Tlen, powietrze sprężone i inne.
Czerwony	Biały		Środki gaśnicze.

1 rysunek

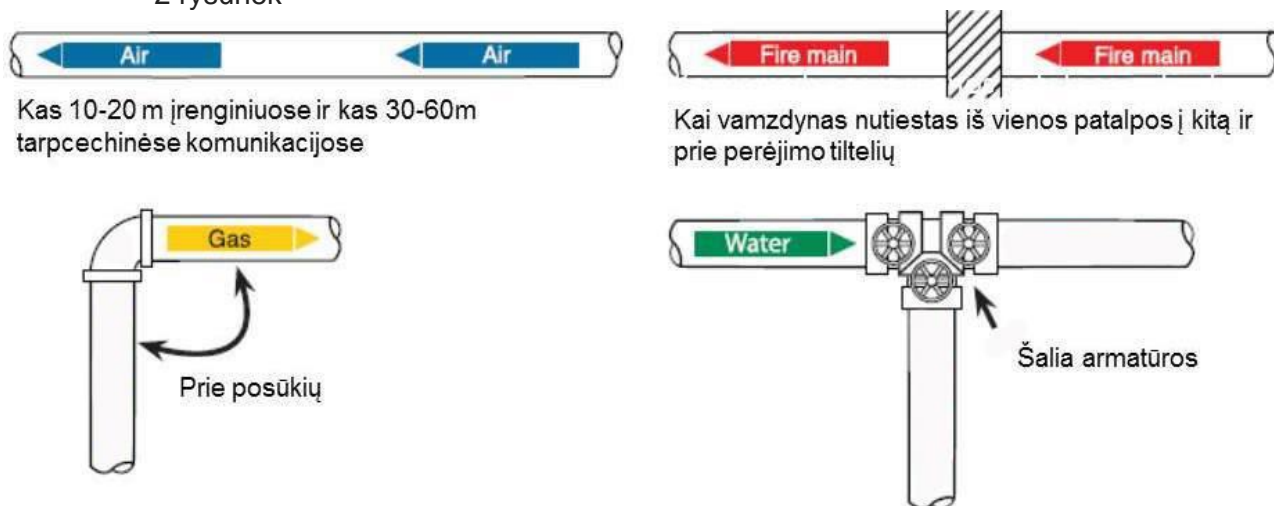

8 tabela.

Średnica zewnętrzna rurociągu razem z powłoką	Minimalna długość znaku	Minimalna wysokość liter
19-32 mm	203 mm	13 mm
38-51 mm	203 mm	19 mm
64-152 mm	305 mm	32 mm
203-254 mm	610 mm	64 mm
254+	813 mm	89 mm

21. Znaki muszą być rozmieszczone na rurociągu przed lub za każdym odgałęzieniem, skrzyżowaniem rurociągu, armaturą odcinającą, przy mostkach przejściowych oraz z obu stron przegród, mostów drogowych oraz kompensatorów, w miejscach podnoszenia i opuszczania rurociągu na estakadach rurociągowych. Rurociągi muszą być oznakowane na terytorium urządzeń co 10-20 m i w komunikacji między warsztatami co 30-60 m. W przypadku wielu równoległych rurociągów w jednym miejscu znaki zaleca się umieszczać wzdłuż jednej linii. Przykłady znakowania rurociągów przedstawione są na 2 rysunku.

2 rysunek

Wymagania dot. oznakowania przeszkód w miejscach przemieszczania się pracowników

22. Miejsca w Spółce na drogach przemieszczania się pracowników, gdzie istnieje ryzyko potknięcia, zderzenia z przeszkodą muszą być oznaczone naprzemiennie ukośnymi czarnymi i żółtymi paskami o jednakowej szerokości lub muszą być stosowane inne środki ostrzegające pracowników o tych niebezpieczeństwach (np. ogradzane, oznakowane znakami „Ostrzeżenie przed ryzykiem potknięcia” itp.).

Wymagania dot. oznaczania przeszkód w miejscach przemieszczania się pojazdów

23. W Spółce przeszkody na drogach przemieszczania się pojazdów muszą być oznakowane znakami „Ukośnie pasy czarne i białe” zgodnie z wymogami ustalonymi w 1 załączniku.

Tworzenie schematów znaków

24. Dla każdego obiektu (terytorium, budynku) należy przygotować schematy rozmieszczenia znaków bezpieczeństwa i higieny, które muszą być aktualizowane w przypadku zmian.

25. Na schematach znaków należy podać: nazwę urządzenia, terytorium, pomieszczenia, wykres, wyjaśnienie symboli. Schemat znaków powinien być podpisany przez kierownika działu i uzgodniony ze swoim wyższym kierownikiem oraz przedstawicielem działu kontroli bezpieczeństwa pracowników i procesów.

26. Schematy znaków bezpieczeństwa i higieny muszą być zarejestrowane w dziale kontroli bezpieczeństwa pracowników i procesów Spółki.

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

27. Niniejsza instrukcja powinna być odpowiednio zmieniana lub uzupełniana z chwilą wejścia w życie nowych aktów normatywnych czy aktów prawnych Spółki, których wymagania muszą być uwzględnione lub w przypadku odpowiedniej ich zmiany czy uzupełnienia.

28. Za organizowanie okresowego przeglądu i aktualizacji niniejszej instrukcji, jeżeli jest taka potrzeba, odpowiedzialny jest kierownik działu kontroli bezpieczeństwa pracowników i procesów.

Opracował
Specjalista ds. bezpieczeństwa i higieny pracy
Rasima Lukašienė
30.07.2018

PIKTOGRAMY NIEBEZPIECZEŃSTWA KATEGORII NIEBEZPIECZEŃSTWA SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Piktogram niebezpieczeństwa		Klasy i kategorie niebezpieczeństwa
	Korozyja	Działa żrąco na metale (1 kategoria niebezpieczeństwa), Działanie żrące na skórę (1A, 1B i 1 C kategorie niebezpieczeństwa), Poważne uszkodzenie oczu (1 kategoria niebezpieczeństwa).
	Środowisko	Niebezpieczne dla środowiska wodnego (1 kategoria ostrego niebezpieczeństwa, (1, 2 kategorie przewlekłego niebezpieczeństwa).
	Gazowa butla	Gaz pod ciśnienie, Gaz sprężony, Gaz skroplony, Gaz skroplony schłodzony, Gaz rozpuszczony.
	Wykrzyknik	Ostra toksyczność (w przypadku połknięcia, przez skórę, w przypadku wdychania) (4 kat. niebezp.), Podrażnienie skóry (2 kat. niebezp.), Podrażnienie oczu (2 kat. niebezp.), Uczulenie skóry (1 kat. niebezp.), Specyficzna toksyczność na konkretny narząd (działanie jednorazowe) (3 kat. niebezp.), Podrażnienie dróg oddechowych, Działanie narkotyczne.
	Wybuchająca bomba	Niestabilne materiały wybuchowe, Substancje i mieszaniny reagujące samoistnie (A i B typy), Nadtlenki organiczne (A i B typy).
	Płomień	Gazy palne (1 kategoria niebezpieczeństwa), Aerosole palne (1 i 2 kategorie niebezpieczeństwa), Ciecze palne (1, 2 i 3 kategorie niebezpieczeństwa), Substancje stałe palne (1 i 2 kategorie niebezpieczeństwa), Substancje i mieszaniny reagujące samoistnie (B, C, D, E, F typy), Ciecze piroforyczne (1 kategoria niebezpieczeństwa), Substancje stałe piroforyczne (1 kategoria niebezpieczeństwa), Substancje i mieszaniny nagrzewające się samoistnie (1, 2 kategorie niebezpieczeństwa), Substancje i mieszaniny, które w kontakcie z wodą wydzielają gazy palne (1, 2 i 3 kat. niebezp.), Nadtlenki organiczne (B, C, D, E i F typy).
	Pałący się łuk	Gazy utleniające (1 kat. niebezp.), Ciecze utleniające (1, 2 i 3 kat. niebezp.), Substancje stałe utleniające (1, 2 i 3 kat. niebezp.).
	Niebezpieczeństwa dla zdrowia	Uczulenie dróg oddechowych (1 kategoria niebezpieczeństwa), Działanie mutagenne na komórki płciowe (1A, 1B i 2 kategoria niebezpieczeństwa), Rakotwórczość (1A, 1B i 2 kategoria niebezpieczeństwa), Działanie toksyczne na reprodukcję (1A, 1B i 2 kategoria niebezpieczeństwa), Specyficzna toksyczność na konkretny narząd (działanie jednorazowe) (1, 2 kategoria niebezpieczeństwa), Specyficzna toksyczność na konkretny narząd (działanie powtarzalne) (1, 2 kategoria niebezpieczeństwa), Niebezpieczeństwo uszkodzenia płuc w przypadku połknięcia (1 kategoria niebezpieczeństwa).
	Czaszka i skrzyżowane kości	Toksyczność ostra (w przypadku połknięcia, przez skórę, w przypadku wdychania) (1, 2 i 3 kategoria niebezpieczeństwa).

OZNAKOWANIE PIONOWE

1. Oznaczenie „Ukośnie pasy czarne i białe” (1 rys.) stosowane są do oznaczania pionowych elementów przeszkód rogowych (podpór, ogrodzeń rurociągów itp.).

1.1. Oznaczenie, kiedy czarne i białe pasy schodzą od lewej do prawej, stosowane jest po lewej, o kiedy pasy schodzą od prawej do lewej – po prawej stronie części jezdnej. Oznaczenie, kiedy czarne i białe pasy od centrum schodzą w obie strony, stosowane jest do oznaczania przeszkód, które muszą być objeżdżane z obu stron.

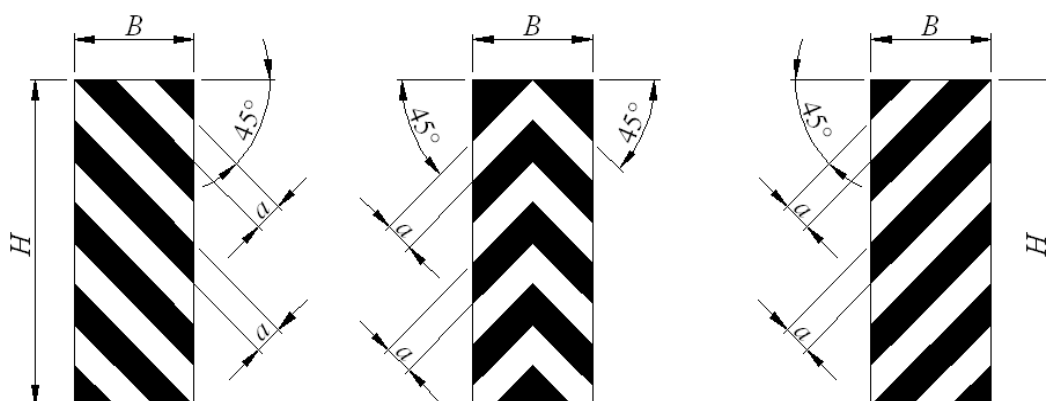
1.2. Oznaczenie musi być stosowane zawsze, kiedy odległość od budowli do brzegu części jezdnej jest mniejsze niż 1 m lub gdy budowla znajduje się na poboczu drogi. W przypadku konieczności można oznaczyć i oddalone od części jezdnej, jednak stanowiące niebezpieczeństwo dla ruchu budowle.

1.3. Szerokość białych i czarnych pasów oznaczania zależy od wielkości obszaru oznakowania (1 rys.): jeżeli $H < 2,0$ m, a $B \leq 0,3$ m, $a = 0,1$ m; jeżeli $H < 2,0$ m, $B > 0,3$ m, $a = 0,15$ m.

1.4. W przypadku dużego obszaru powierzchni pionowej przeszkody drogowej, dopuszczalne jest oznakowanie tylko krawędzi budowli, które znajdują się w odległości 0,5 m szerokości i 2 m wysokości bliżej części jezdnej.

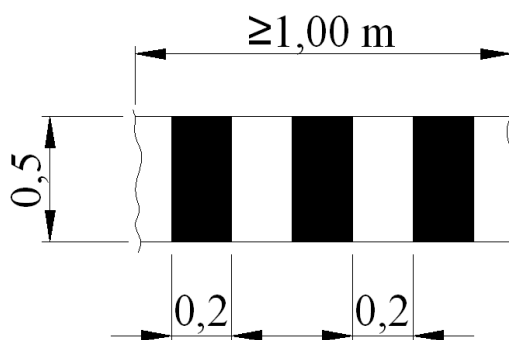
1.5. W przypadku potrzeby oznakowania przeszkody można stosować tablice prostokątne ze znakowaniem o szerokości 0,35 m i wysokości 0,7 m lub szerokości 0,45 m i wysokości 0,9 m (szerokości pasów znakowania odpowiednią wynoszą 0,1 m i 0,15 m), które są mocowane do przeszkody albo ustawiane bezpośrednio przed przeszkodą drogową na wysokości 0,10-0,30 m od brzegu części jezdnej.

1.6. Białe pasy oznakowania muszą odbijać światło.

1 rys. Oznakowanie „Ukośnie pasy czarne i białe”

2. Oznakowania „Pionowe pasy czarne i białe” (2 rys.) stosowane są do oznaczania dolnego brzegu konstrukcji znajdującej się nad częścią jezdnią, kiedy odległość od nich do części jezdnej jest mniejsza niż 5 m. Oznakowanie jest malowane lub instalowane na środku pasa ruchu. Dopuszczalne jest stosowanie oznakowania na całej szerokości części jezdnej. Białe pasy oznakowania muszą odbijać światło.

2 rys. Oznakowanie „Pionowe pasy czarne i białe”